Het lot van kwaliteitsverbeterende projecten: Een analyse van hun duurzaamheid aan de hand van het Theoretical Domains Framework

Haio: Specogna Vito , KUL
Promotor: Heytens Stefan , U.G.
Praktijkopleider: DE GOLS Johan , MICHOTTE Philippe , MULLENERS Tommy , WILLEMS Liesbet

Context: Huisartsen-in-opleiding kiezen er frequent voor om een kwaliteitsverbeterend project (KVP) uit te voeren als masterproef. Dit omvat de identificatie van een praktijkprobleem, gevolgd door een voormeting, een interventie en een nameting. Bij een gunstig resultaat wordt de gedragsverandering uit de interventie idealiter duurzaam geïmplementeerd in de praktijk. Het is echter grotendeels onbekend in hoeverre deze projecten daadwerkelijk duurzaam zijn en welke factoren dit beïnvloeden. Dit onderzoek brengt de duurzame implementatie van KVP'en in kaart en analyseert, aan de hand van het Theoretical Domains Framework (TDF), welke gedragsdomeinen de implementatie van KVP'en bevorderen of belemmeren.

Onderzoeksvraag: Hoeveel KVP'en uit 2019 werden methodologisch correct uitgevoerd en in hoeverre worden ze nog actief gebruikt in de huisartsenpraktijken? Tot welke domeinen uit het TDF behoren de facilitatoren en barrières van hun duurzame implementatie?

Methode: In dit mixed-methodsonderzoek werden masterproeven uit 2019 geanalyseerd. Masterproeven gelabeld als "kwaliteitsverbeterend project" werden getoetst aan methodologische criteria van een KVP. Via een vragenlijst werd nagegaan hoeveel van deze KVP'en nog actief toegepast worden in de praktijk. De betrokken praktijkopleiders (PO's) van succesvol uitgevoerde projecten werden hierna uitgenodigd voor een semigestructureerd interview om facilitatoren en barrières omtrent de implementatie van KVP'en te identificeren. Het TDF diende als kader om deze factoren te categoriseren in specifieke gedragsdomeinen.

Resultaten: In 2019 werden 107 van de 306 masterproeven ingediend als "kwaliteitsverbeterend project". Hiervan werden er slechts 41 methodologisch correct uitgevoerd. Alle bereikbare en nog actieve PO's van deze projecten werden uitgenodigd voor verdere deelname aan het onderzoek. Achttien van de 22 respondenten herinnerden zich het KVP. Acht van deze 18 antwoordden dat het KVP nog actief gebruikt wordt in de praktijk. Vier PO's namen elk deel aan een semigestructureerd interview. Hierbij kwamen vooral "Sociale/ professionele rol en identiteit" en "Geloof over gevolgen" als facilitatordomeinen naar voren. "Sociale invloeden" was zowel een facilitator als een barrière. Andere barrières omvatten onder andere een gebrek aan gedeeld eigenaarschap, dat voortkwam uit verschillen tussen doelen van de HAIO en praktijknoden ("Intenties", "Doelen"). Ook was er weinig kennis over de volledigheid van de Act-fase en de bijbehorende implementatiemethodes en -monitoring ("Kennis", "Gedragsregulatie"). "Omgevingscontext en -middelen" en "Geheugen-, aandachts- en beslissingsprocessen" waren ook relevante, maar minder aanpasbare barrièredomeinen.

Conclusie: Een minderheid van de KVP'en uit 2019 werd volledig en correct uitgevoerd. De meerderheid hiervan kende geen duurzame implementatie. De voornaamste implementatie-barrières waren terug te brengen naar weinig kennis over de Act-fase van de Plan-Do-Check-Act cyclus en het ontbreken van gedeeld eigenaarschap, naast omgevingsfactoren. Hoewel enkele recentere richtlijnen voor KVP'en hier reeds meer rekening mee houden, blijken dit nog steeds onderbelichte kwesties. De kleine steekproefgrootte laat echter geen genera-lisering toe. Dit

onderzoek werkt dan ook eerder als exploratieve basis voor toekomstige herevaluaties betreffende de duurzaamheid van KVP’en en optimalisatie van de richtlijnen.